

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Μαΐου 1995 *

Στην υπόθεση C-422/92,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Rolf Wägenbauer, κύριο νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τον Alexander Böhlke, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενης από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, και τον Ludger-Anselm Versteyl, δικηγόρο Burgwedel, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, 20-22, avenue Émile Reuter,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωρισθεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, μη θεσπίζοντας όλα τα μέτρα που ήταν αναγκαία για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), της οδηγίας 78/319/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1978, περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 161), της οδηγίας 84/631/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 1984, για την επιτήρηση και τον έλεγχο εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας των διασυνοριακών μεταφορών επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ L 326, σ. 31), και της οδηγίας 86/279/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1986, για την τροποποίηση της οδηγίας 84/631/ΕΟΚ (ΕΕ L 181, σ. 13), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, F. A. Schockweiler και C. Gulmann, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissechet (εισηγητή) και G. Hirsch, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 1995,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Δεκεμβρίου 1992, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωρισθεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, μη θεσπίζοντας όλα τα μέτρα που ήταν αναγκαία για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86, στο εξής: οδηγία 75/442), της οδηγίας 78/319/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1978, περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 161, στο εξής: οδηγία 78/319), της οδηγίας 84/631/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 1984, για την επιτήρηση και τον έλεγχο εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας των διασυνοριακών μεταφορών επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ L 326, σ. 31, στο εξής: οδηγία 84/631), και της οδηγίας 86/279/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1986,

για την τροποποίηση της οδηγίας 84/631 (ΕΕ L 181, σ. 13, στο εξής: οδηγία 86/279), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

- 2 Σύμφωνα με τα αιτήματα της προσφυγής της, η Επιτροπή προσάπτει, ειδικότερα, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας:

— ότι απέκλεισε από το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων περί των αποβλήτων ορισμένες ουσίες που εμπíπτουν στην έννοια των αποβλήτων κατά τις οδηγίες 75/442 και 78/319,

— ότι προέβλεψε ότι, κατά παράβαση των οδηγιών 84/631 και 86/279, η επεξεργασία των αποβλήτων υπόκειται στην αρχή της διαθέσεως επί του εθνικού εδάφους,

— ότι απαιτεί για κάθε διασυνοριακή μεταφορά οποιουδήποτε τύπου αποβλήτων τη λήψη αδειας και ότι εξαρτά αυτήν από προϋποθέσεις άσχετες προς τους λόγους που δικαιολογούν τις αντιρρήσεις κατά την έννοια της οδηγίας 84/631, όπως έχει τροποποιηθεί από την οδηγία 86/279,

— ότι δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή της σχετικά με την κατάρτιση, ενημέρωση, δημοσίευση ή κοινοποίηση των προγραμμάτων σύμφωνα με την οδηγία 78/319.

- 3 Με την οδηγία 75/442 σκοπείται η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά τη διάθεση των αποβλήτων καθώς και ενίσχυσή της στο πλαίσιο μιας πλέον ευρείας νομοθεσίας με σκοπό την πραγμάτωση ενός από τους στόχους της Κοινότητας στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής. Το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας ως απόβλητο ορίζει «κάθε ουσία ή αντικείμενο το οποίο ο κάτοχός του αποβάλλει ή υποχρεούται να αποβάλλει δυνάμει των διατάξεων της εν ισχύ εθνικής νομοθεσίας», το δε άρθρο της 2, παράγραφος 1, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ειδικούς κανόνες για ειδικές κατηγορίες στερεών αποβλήτων. Στο ίδιο αυτό άρθρο 2 απαριθμούνται, στην παράγραφο του 2, οι διάφορες κατηγορίες αποβλήτων που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

- 4 Με την οδηγία 78/319 επιδιώκονται, όσον αφορά τη διάθεση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, οι ίδιοι στόχοι. Στο άρθρο της 1 επαναλαμβάνεται ο ορισμός του αποβλήτου όπως έχει δοθεί με την οδηγία 75/442 και διασαφηνίζεται η έννοια του τοξικού και επικινδύνου αποβλήτου. Με το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής επιβάλλεται στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, ιδίως, η υποχρέωση να λάβουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλίσουν τη διάθεση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των ανθρώπων και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον. Εξάλλου, το άρθρο 12 υποχρεώνει τις αρμόδιες αρχές να καταρτίζουν, να διατηρούν ενήμερα και να δημοσιεύουν, όσον αφορά τη διάθεση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, προγράμματα τα οποία πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή.
- 5 Με την οδηγία 84/631 σκοπείται η θέσπιση ενός συστήματος ελέγχου των διασυνοριακών μεταφορών επικινδύνων αποβλήτων, μέχρι την επεξεργασία ή τη διάθεση αυτών, υπό συνθήκες ασφαλείας. Με το άρθρο της 3 επιβάλλεται, ιδίως, στον κάτοχο επικινδύνων αποβλήτων, ο οποίος προτίθεται να τα μεταφέρει ο ίδιος ή μέσω άλλου από ένα κράτος μέλος σε άλλο ή να τα διαμετακομίσει μέσω ενός ή περισσότερων κρατών μελών, να αποστέλλει κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές αυτών των κρατών. Στο άρθρο της 4 προβλέπεται ότι η διασυνοριακή μεταφορά πρέπει να πραγματοποιείται μόνον αφού οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού ή του τελευταίου κράτους μέλους διαμετακομίσεως, σε περίπτωση μεταφοράς προς τρίτη χώρα, γνωρίσουν την παραλαβή της κοινοποίησης. Το εν λόγω άρθρο επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στις εθνικές αρχές να προβάλλουν αντιρρήσεις αιτιολογούμενες βάσει νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων για την προστασία του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης, και τούτο σε συμφωνία με την οδηγία, άλλων κοινοτικών πράξεων ή διεθνών συμβάσεων που έχουν συναφθεί από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πριν από την κοινοποίηση της οδηγίας.
- 6 Η οδηγία 86/279 σκοπεί στη συμπλήρωση του συστήματος ελέγχου των διασυνοριακών μεταφορών επικινδύνων αποβλήτων ενόψει των κινδύνων μόλυνσεως που είναι δυνατό να δημιουργηθούν εκτός της Κοινότητας. Η εν λόγω οδηγία τροποποιεί, κυρίως, τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 84/631, προβλέποντας αυστηρότερες προϋποθέσεις για τη μεταφορά αποβλήτων εντός τρίτων κρατών. Έτσι, υποχρεώνει τον κάτοχο να λαμβάνει την έγκριση του κράτους προορισμού πριν από την κίνηση της διαδικασίας κοινοποίησης και παρέχει, σε περίπτωση μεταφοράς αποβλήτων από ένα κράτος μέλος προς διάθεση εκτός της Κοινότητας, στο κράτος μέλος αποστολής ή, κατ' εξαίρεση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στο τελευταίο κράτος διαμετακομίσεως, το δικαίωμα να χορηγεί την απόδειξη παραλαβής ή να προβάλλει αντιρρήσεις.

- 7 Πρέπει να διευκρινιστεί ότι η οδηγία 75/442 έχει εξ ολοκλήρου τροποποιηθεί με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32, στο εξής: οδηγία 91/156). Η οδηγία 78/319 καταργήθηκε, με ισχύ από τις 12 Δεκεμβρίου 1993, με την οδηγία 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, περί των επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ L 377, σ. 20, στο εξής: οδηγία 91/689), που και η ίδια έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 94/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1994 (ΕΕ L 168, σ. 28), με την οποία μετατέθηκε, για τις 27 Ιουνίου 1995, η ημερομηνία καταργήσεως της οδηγίας 78/319. Τέλος, η οδηγία 84/631, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 86/279, καταργήθηκε μόλις τέθηκε σε εφαρμογή ο κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 259/93).
- 8 Στο γερμανικό δίκαιο, τη βασική όσον αφορά τον καλυπτόμενο από τις προπαρατεθείσες οδηγίες τομέα νομοθεσία αποτελεί ο Abfallgesetz της 27ης Αυγούστου 1986 (νόμος σχετικός με την πρόληψη των κινδύνων από τα απόβλητα και με τη διάθεσή τους, BGBl. I 2126, στο εξής: AbfG). Αρκετές είναι οι διατάξεις του νομοθετήματος αυτού οι οποίες έχουν σχέση με την υπό κρίση υπόθεση.
- 9 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νόμου αυτού ορίζει ως απόβλητο «κάθε κινητό πράγμα από το οποίο ο κάτοχός του έχει την πρόθεση να απαλλαγεί ή του οποίου η προσήκουσα διάθεση επιβάλλεται για λόγους προστασίας του γενικού συμφέροντος και, ειδικότερα, προστασίας του περιβάλλοντος». Στην ίδια παράγραφο διευκρινίζεται ότι «αποτελεί απόβλητο κάθε κινητό πράγμα που καταλείπεται από τον κάτοχό του στον αρμόδιο για τη διάθεσή του οργανισμό ή σε τρίτον ο οποίος είναι επιφορτισμένος από τον οργανισμό αυτόν, ακόμα και σε περίπτωση ανακυκλώσεως έως ότου το πράγμα αυτό ή οι προκύψασες ουσίες ή η παραχθείσα απ' αυτό ενέργεια εισέλθει στο οικονομικό κύκλωμα». Παρ' όλ' αυτά το άρθρο 1, παράγραφος 3, αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του νόμου ορισμένα υλικά μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, στο σημείο 7, με ορισμένες εξαιρέσεις, ουσίες «που αποτελούν το αντικείμενο μιας σύμφωνης προς τους κανόνες αξιοποίησεως στο πλαίσιο βιομηχανικής περισυλλογής, και τούτο στο μέτρο όπου στους επιφορτισμένους με τη διάθεση οργανισμούς προσκομίζονται αποδείξεις σχετικά με την αξιοποίηση αυτή και υπό την προϋπόθεση ότι κάτι τέτοιο δεν είναι αντίθετο προς υπέρτερα δημόσια συμφέροντα».

- 10 Το άρθρο 2 του ίδιου νόμου προβλέπει μεταξύ άλλων ότι τα απόβλητα που παράγονται στην επικράτεια εφαρμογής του γερμανικού νόμου πρέπει, εκτός αντιθέτου διατάξεως του άρθρου 13, να αποβάλλονται. Το εν λόγω άρθρο διευκρινίζει επίσης ότι η αποβολή πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη θίγεται το δημόσιο συμφέρον, λαμβανομένης μέριμνας για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος.
- 11 Δυνάμει του άρθρου 6 του AbfG, τα ομόσπονδα κράτη καταρτίζουν, σχετικά με τη διάθεση των αποβλήτων, προγράμματα τα οποία πρέπει να είναι εναρμονισμένα.
- 12 Με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου ρυθμίζεται η μεταφορά των αποβλήτων εντός και εκτός του γερμανικού εδάφους. Με το εν λόγω άρθρο επιβάλλεται, ιδίως, σε κάθε πρόσωπο που επιδιώκει να μεταφέρει απόβλητα να λαμβάνει άδεια η οποία χορηγείται μόνον εφόσον η μεταφορά, η επεξεργασία, η εναποθήκευση ή η εναπόθεση των αποβλήτων δεν συνεπάγεται κανέναν κίνδυνο για το γενικό συμφέρον και εφόσον δεν υφίστανται επιφυλάξεις ως προς την αξιοπιστία του αιτούντος. Εξάλλου, όσον αφορά την εισαγωγή και εξαγωγή αποβλήτων, το άρθρο αυτό επιβάλλει, για τη χορήγηση της αδειάς, και άλλες προϋποθέσεις οι οποίες είναι δυνατόν να διαφέρουν ανάλογα με τον προορισμό των αποβλήτων.
- 13 Τέλος, το άρθρο 13 c προβλέπει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να μεταφερθούν, στο εσωτερικό δίκαιο, μέσω κανονιστικής ρυθμίσεως, οι διατάξεις της οδηγίας 84/631. Η μεταφορά αυτή πραγματοποιήθηκε με την Abfallverbringungsverordnung της 18ης Νοεμβρίου 1988 (κανονιστική ρύθμιση σχετική με τη διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων, BGBl. I 2126, στο εξής: AbfVerbrV), όπου διασαφηνίζεται, κυρίως, η αντιστοιχία που πρέπει να υφίσταται μεταξύ της καθοριζομένης από τον νόμο διαδικασίας και αυτής που προβλέπεται από την οδηγία.
- 14 Κρίνοντας ότι αυτές οι εθνικές διατάξεις δεν ήταν σύμφωνες, ως προς αρκετά σημεία, προς τις οδηγίες 75/442, 78/319, 84/631 και 86/279, η Επιτροπή απηύθυνε, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, στη Γερμανική Κυβέρνηση, στις 30 Ιανουαρίου 1990, έγγραφο οχλήσεως, στο οποίο οι γερμανικές αρχές απάντησαν με ανακοίνωση της 2ας Μαΐου 1990. Στη συνέχεια, η Επιτροπή διατύπωσε, στις 25 Σεπτεμβρίου 1991, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κατέληξε στη διαπίστωση ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε παραβεί

τις υποχρεώσεις της και την κάλεσε να λάβει τα αναγκαία μέτρα εντός προθεσμίας δύο μηνών. Τέλος, δοθέντος ότι δεν έκρινε ικανοποιητική την απάντηση που η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση της έστειλε στις 20 Μαρτίου 1992, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί του παραδεκτού

- 15 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προτείνει ένσταση απαραδέκτου στηριζόμενη στην έλλειψη εννόμου συμφέροντος της Επιτροπής προς άσκηση της προσφυγής λόγω παραβάσεως και στο εκπρόθεσμο αυτής. Αφενός, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, η Επιτροπή δεν είχε καταρτίσει, όπως της επέβαλλε η οδηγία 75/442, καθώς αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156, τον κατάλογο αποβλήτων από τον οποίο εξαρτάται η μεταφορά της ενημερωθείσας αυτής οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο. Αφετέρου, η Επιτροπή άσκησε την προσφυγή της πολύ μετά τη δημοσίευση των επιδικίων εθνικών διατάξεων και τούτο καθ' ον χρόνο η εξέλιξη του δικαίου και η κοινοτική πολιτική για το περιβάλλον επέτρεπαν να υποτεθεί ότι δεν πιθανολογούνταν πλέον η άσκηση τέτοιας προσφυγής.
- 16 Δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης, για την άσκηση προσφυγής λόγω παραβάσεως δεν απαιτείται να έχει η Επιτροπή ειδικό εν προκειμένω έννομο συμφέρον. Πράγματι, ναι μεν το άρθρο 169 δεν σκοπεί στην προστασία ιδίων δικαιωμάτων της Επιτροπής, πλην όμως η χρήση του άρθρου αυτού αποτελεί ένα από τα μέσα με τα οποία το εν λόγω κοινοτικό όργανο μεριμνά για την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των διατάξεων της Συνθήκης και των διατάξεων που τα κοινοτικά όργανα θεσπίζουν δυνάμει αυτής. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι η τροποποιητική οδηγία δεν μπορούσε να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο για όσο διάστημα η Επιτροπή δεν κατάρτιζε τον κατάλογο από τον οποίο εξηρτάτο η μεταφορά αυτή ουδεμία ασκεί επιρροή όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής, εφόσον αυτή στηρίζεται στην παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις ισχύουσες τότε αρχικές διατάξεις της οδηγίας 75/442.
- 17 Αντιθέτως, είναι ακριβές, και προκαλεί κάποια έκπληξη, το γεγονός ότι η Επιτροπή άσκησε την προσφυγή της έξι και πλέον έτη μετά τη θέση σε ισχύ της βασικής γερμανικής νομοθεσίας σχετικά με τις μεταφορές αποβλήτων και,

συγκεκριμένα, σε μια εποχή όπου η Επιτροπή είχε μεταβάλει τη σχετική πολιτική της προς κατεύθυνση ανάλογη με αυτήν που ακολουθεί η νομοθεσία αυτή. Όπως ακριβώς επισημαίνει, στις παραγράφους 18 και 79 των προτάσεών του, ο γενικός εισαγγελέας, διερωτάται κανείς για ποιο λόγο η Επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε, υπό τέτοιες συνθήκες, να κινήσει και να συνεχίσει την παρούσα διαδικασία.

- 18 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι κανόνες του άρθρου 169 της Συνθήκης πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς η Επιτροπή να υποχρεούται στην τήρηση συγκεκριμένης προθεσμίας (βλ., ιδίως, την απόφαση της 16ης Μαΐου 1991, C-96/89, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 1991, σ. I-2461, σκέψη 15). Επομένως, το εν λόγω κοινοτικό όργανο έχει την εξουσία να εκτιμά κατά ποιο χρονικό σημείο πρέπει να ασκηθεί μια προσφυγή και δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να ελέγχει μια τέτοια εκτίμηση. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου.

Επί της ουσίας

- 19 Οι αιτιάσεις της Επιτροπής, τέσσερις τον αριθμό, αφορούν, αντιστοίχως, τον αποκλεισμό ορισμένων ανακυκλώσιμων υλικών από το πεδίο εφαρμογής του AbfG, τον κανόνα της διαθέσεως των αποβλήτων επί του εθνικού εδάφους, την προϋπόθεση λήψεως αδείας για τις διασυνοριακές μεταφορές επικινδύνων αποβλήτων και την τήρηση των προγραμμάτων διαθέσεως των αποβλήτων

Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση

- 20 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο αποκλεισμός, με το άρθρο 1, παράγραφος 3, σημείο 7, του AbfG, ορισμένων ανακυκλώσιμων υλικών, θεωρουμένων όχι ως αποβλήτων αλλά ως «καταλοίπων», επί των οποίων δεν τυγχάνει εφαρμογής η γερμανική νομοθεσία, είναι ασύμβατος προς τις οδηγίες 75/442 και 78/319 οι οποίες δίδουν ευρύ ορισμό του αποβλήτου και δεν αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής τους τα ανακυκλώσιμα απόβλητα.

- 21 Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προβαλλόμενη από την Επιτροπή διάσταση μεταξύ της εννοίας του αποβλήτου που δέχεται το κοινοτικό δίκαιο και αυτής που αναγνωρίζει το γερμανικό δίκαιο δεν υφίσταται ή δεν υφίσταται πλέον. Ωστόσο, φρονεί ότι η έννοια του αποβλήτου πρέπει να διακρίνεται απ' αυτήν του χρησιμοποιηθέντος προϊόντος, το οποίο μπορεί να παραμείνει στο οικονομικό κύκλωμα σε περίπτωση που ο κάτοχός του επιθυμεί να απαλλαγεί αυτού στο πλαίσιο μιας κοινωνικής ή εμπορικής πράξεως.
- 22 Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, από την έννοια του αποβλήτου, σύμφωνα με το άρθρο 1 των οδηγιών 75/442 και 78/319, δεν αποκλείονται οι ουσίες και τα αντικείμενα που μπορούν, από οικονομική άποψη, να επαναχρησιμοποιηθούν. Επομένως, μια εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία από την έννοια του αποβλήτου αποκλείονται ουσίες και αντικείμενα που μπορούν, από οικονομική άποψη, να επαναχρησιμοποιηθούν, δεν συμβιβάζεται με τις οδηγίες αυτές (βλ. την απόφαση της 28ης Μαρτίου 1990, C-359/88, Zanetti κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-1509, σκέψεις 12 και 13).
- 23 Η διαπίστωση αυτή δεν κλονίζεται ούτε από τις τροποποιήσεις που έγιναν στην πρώτη από τις δύο αυτές οδηγίες μέσω της οδηγίας 91/156, της οποίας η οριακή ημερομηνία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο είναι μεταγενέστερη της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής ούτε από την κατάργηση της δεύτερης οδηγίας μέσω της οδηγίας 91/689, με την οποία τα αποτελέσματα της καταργήσεως αυτής ορίστηκε να ισχύσουν σε ημερομηνία επίσης μεταγενέστερη αυτής της προσφυγής.
- 24 Όσον αφορά την επιχειρηματολογία της Γερμανικής Κυβερνήσεως σχετικά με την έλλειψη διαφορών επί του θέματος αυτού μεταξύ της κοινοτικής και της εθνικής νομοθεσίας, αρκεί να επισημανθεί ο ισχυρισμός της ίδιας αυτής κυβέρνησεως ότι η σχεδιαζόμενη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του γερμανικού νόμου θα επιτρέψει την εξάλειψη των διαφορών αυτών. Πράγματι, από τον ισχυρισμό αυτό καταδεικνύεται ότι οι διαφορές υφίστανται για όσο χρόνο δεν θεσπίζεται η νέα εθνική νομοθεσία.
- 25 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποκλείοντας ορισμένες κατηγορίες ανακυκλωσίμων αποβλήτων από το

πεδίο εφαρμογής της σχετικής με τη διάθεση των αποβλήτων νομοθεσίας της, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες 75/442 και 78/319.

Όσον αφορά τη δεύτερη και τρίτη αιτίαση

26 Σύμφωνα με την Επιτροπή, η γερμανική νομοθεσία είναι ασύμβατη με τις οδηγίες 84/631 και 86/279 εφόσον, αφενός, θεσπίζει τον κανόνα της διαθέσεως των αποβλήτων επί του εθνικού εδάφους και, αφετέρου, εξαρτά τις διασυνοριακές μεταφορές επικινδύνων αποβλήτων από τη λήψη αδειάς.

27 Όσον αφορά το πρώτο σημείο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι οδηγίες προϋποθέτουν ως δεδομένη τη δυνατότητα μεταφοράς επικινδύνων αποβλήτων σε άλλα κράτη μέλη ή σε τρίτα κράτη και, επομένως, δεν επιτρέπουν τη θεμελίωση μιας γενικής αρχής διαθέσεως των αποβλήτων αυτών επί του εθνικού εδάφους.

28 Εξάλλου, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, όπως καταδεικνύεται τόσο από τις διατάξεις που επιτρέπουν τις διασυνοριακές μεταφορές όσο και από την πραγματική σπουδαιότητα των εξαγωγών αποβλήτων, με την αρχή αυτή εκφράζεται μια προτεραιότητα και όχι μια απαγόρευση εξαγωγής. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι οι εν λόγω οδηγίες δεν μπορούν να ερμηνευθούν κατά τρόπο αντίθετο προς τον υπέρτερο κανόνα του άρθρου 130 Ρ, παράγραφος 2, της Συνθήκης με τον οποίο τίθεται, κυρίως, η αρχή της επανορθώσεως, κατά προτεραιότητα στην πηγή, των καταστροφών του περιβάλλοντος και από την οποία, εξάλλου, διαπνεύεται η νέα κοινοτική νομοθεσία σχετικά με τα απόβλητα καθώς και η Σύμβαση της Βασιλείας της 22ας Μαρτίου 1989, σχετικά με τον έλεγχο των διασυνοριακών διακινήσεων επικινδύνων αποβλήτων καθώς και τη διάθεσή τους, την οποία έχει υπογράψει η Κοινότητα (International environmental Law, Kluwer, Deventer-Boston, 1991, σ. 546).

- 29 Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η υποχρέωση λήψεως, πριν από οποιαδήποτε μεταφορά, αδειάς υπερβαίνει τα όρια των απαιτήσεων του θεσπισμένου με τις οδηγίες αυτές συστήματος ελέγχου. Κατ' αυτήν, οι ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπονται από τη γερμανική ρύθμιση σχετικά με τη μεταφορά αποβλήτων σε άλλα κράτη μέλη υπερβαίνουν τις δυνατότητες που το άρθρο 4, παράγραφος 6, της οδηγίας 84/631, του οποίου το κείμενο επαναλαμβάνεται στην οδηγία 86/279, παρέχει στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής οι οποίες μπορούν μόνο να καθορίζουν τους όρους σχετικά με τη μεταφορά των αποβλήτων στο έδαφός τους και να προβάλλουν αντιρρήσεις στηριζόμενες σε ορισμένους λόγους. Ομοίως, οι όροι που επιβάλλονται για τη μεταφορά σε τρίτα κράτη υπερβαίνουν τις προβλέψεις του άρθρου 3, παράγραφος 4, της ίδιας οδηγίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 86/279, το οποίο απλώς ορίζει ότι, όσον αφορά τις μεταφορές αυτές, ο κάτοχος των αποβλήτων οφείλει, πριν κινήσει τη διαδικασία γνωστοποιήσεως, να έχει λάβει τη συγκατάθεση του τρίτου κράτους προορισμού.
- 30 Αντιθέτως, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι διέπουσες τις διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων διατάξεις της νομοθεσίας της είναι σύμφωνες προς την οδηγία 84/631, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 86/279, την οποία και έχει μεταφέρει στο εσωτερικό της δικαιο. Όσον αφορά, ειδικότερα, τους περιορισμούς στην εξαγωγή αποβλήτων προς τρίτα κράτη, οι περιορισμοί αυτοί δεν αιτιολογούνται μόνο από το δημόσιο συμφέρον στη Γερμανία, αλλά και από την προστασία του τοπικού πληθυσμού στο κράτος προορισμού. Όμως, εδώ, πρόκειται σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, για έναν από τους στόχους του κανονισμού 259/93, ο οποίος εξαρτά τις εξαγωγές αποβλήτων σε τρίτες χώρες από ιδιαίτερα περιοριστικούς όρους, ακριβώς για να προστατεύεται το περιβάλλον των χωρών αυτών.
- 31 Η αναφορά στον τελευταίο αυτόν κανονισμό ουδεμία ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση εφόσον η ημερομηνία εφαρμογής του, κατά την οποία καταργήθηκε η οδηγία 84/631, όπως είχε τροποποιηθεί με την οδηγία 86/279, είναι μεταγενέστερη της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής. Επομένως, οι αιτιάσεις της Επιτροπής πρέπει να εξετασθούν μόνον από πλευράς των δύο αυτών οδηγιών.
- 32 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι με την οδηγία 84/631 θεσπίστηκε ένα πλήρες σύστημα το οποίο αφορά, κυρίως, τις διασυνοριακές διακινήσεις

επικινδύνων αποβλήτων με σκοπό τη διάθεσή τους σε κατά τρόπο συγκεκριμένο καθοριζόμενες εγκαταστάσεις και βασίζεται στην υποχρέωση προηγούμενης λεπτομερούς κοινοποίησεως εκ μέρους του κατόχου των αποβλήτων. Οι οικείες εθνικές αρχές έχουν την ευχέρεια να προβάλλουν αντιρρήσεις και, επομένως, να απαγορεύουν συγκεκριμένη μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων (και τούτο σε αντίθεση με τις μεταφορές επικινδύνων αποβλήτων θεωρούμενες γενικά), προκειμένου να μπορούν να αντιμετωπίσουν προβλήματα, σχετικά, αφενός, με την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας και, αφετέρου, της δημοσίας τάξεως και ασφαλείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το σύστημα αυτό δεν παρέχει στα κράτη μέλη καμιά δυνατότητα καθολικής απαγορεύσεως των μεταφορών αυτών (βλ. την απόφαση της 9ης Ιουλίου 1992, C-2/90, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1992, σ. I-4431, σκέψη 20).

33 Αντίθετα απ' ό,τι φαίνεται να θεωρεί η Επιτροπή αναφερόμενη στην προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, η γερμανική νομοθεσία δεν μπορεί να συγκριθεί με τη ρύθμιση της περιφέρειας της Βαλλωνίας ως προς την οποία το Δικαστήριο διαπίστωσε, με την σκέψη 21 της εν λόγω αποφάσεως, ότι δεν ήταν σύμφωνη προς την οδηγία 84/631, και τούτο στο μέτρο όπου η εν λόγω ρύθμιση απέκλειε την εφαρμογή της προβλεπόμενης από την οδηγία αυτή διαδικασίας και θέσπιζε την απόλυτη απαγόρευση εισαγωγής επικινδύνων αποβλήτων στη Βαλλωνία. Πράγματι, καίτοι το άρθρο 2 του AbfG θέτει την αρχή ότι τα παραγόμενα στο γερμανικό έδαφος απόβλητα πρέπει να διατίθενται εντός αυτού, η αρχή αυτή δεν εφαρμόζεται παρά μόνον «εκτός αντιθέτου διατάξεως του άρθρου 13». Το άρθρο 13 προβλέπει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπονται οι διασυννοριακές μεταφορές αποβλήτων και πρέπει να αντιπαραβληθεί προς το άρθρο 13 c, με το οποίο ακριβώς επιτρέπεται η μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, μέσω κανονιστικής ρυθμίσεως, των διατάξεων της οδηγίας 84/631.

34 Ενόψει των προϋποθέσεων εφαρμογής του, ο κανόνας της διαθέσεως επί του εθνικού εδάφους που τίθεται με τον γερμανικό νόμο, ο οποίος δεν αφορά, εξ ορισμού, την εισαγωγή αποβλήτων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γενική και απόλυτη απαγόρευση εξαγωγής των επικινδύνων αποβλήτων, πράγμα που θα ήταν αντίθετο προς τις οδηγίες 84/631 και 86/279. Ο κανόνας αυτός, όπως ισχυρίζεται η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, εκφράζει την επιδίωξη ενός στόχου ο οποίος είναι σύμφωνος προς τη θεσπισμένη με το άρθρο 130 P, παράγραφος 2, της Συνθήκης αρχή της επανορθώσεως, κατά προτεραιότητα στην πηγή, των κατατροφών του περιβάλλοντος.

- 35 'Όσον αφορά την υποχρέωση λήψης αδειάς που ο ίδιος νόμος προβλέπει για τις διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων, η άδεια αυτή αποτελεί το αντικείμενο προσαρμογής που πρέπει να γίνει μέσω κανονιστικής ρυθμίσεως. Όπως έχει επισημανθεί στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, με την AbfVerbrV διασαφηνίστηκε ιδίως η αντιστοιχία μεταξύ των καθορισθεισών από τον νόμο διοικητικών διαδικασιών και αυτών που προβλέπονται από την οδηγία 84/631. Ειδικότερα, στις έννοιες της «κοινοποιήσεως», της «γνωστοποίησεως παραλαβής» και της «αντιρρήσεως», που περιλαμβάνονται στην οδηγία, αντιστοιχούν η αίτηση λήψης αδειάς, η άδεια και η απόφαση απορρίψεως ή αναβολής κατά την έννοια της γερμανικής νομοθεσίας.
- 36 Η νομοθεσία αυτή επιβάλλει, κυρίως, στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να αρνούνται τη διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων σε περίπτωση που μια τέτοια μεταφορά συνεπάγεται κίνδυνο προσβολής του γενικού συμφέροντος, υφίστανται επιφυλάξεις ως προς την αξιοπιστία των υπευθύνων για τη μεταφορά προσώπων, τέτοια μεταφορά αντίκειται στα προγράμματα διαθέσεως των αποβλήτων και, εκτός της περιπτώσεως όπου με τα προγράμματα αυτά έχουν προβλεφθεί άλλες δυνατότητες, υφίστανται κατάλληλες εγκαταστάσεις διαθέσεως των αποβλήτων εντός των ομοσπόνδων κρατών όπου παρήχθησαν αυτά ή εφόσον είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των εγκαταστάσεων άλλου ομοσπόνδου κράτους.
- 37 Οι διατάξεις αυτές, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν είναι ασύμβατες με τις διατάξεις της οδηγίας 84/631, όπως έχει τροποποιηθεί, και τούτο ασχέτως του είδους της σχεδιαζομένης διασυνοριακής διακινήσεως.
- 38 Όσον αφορά τόσο τις εισαγωγές επικινδύνων αποβλήτων όσο και την εξαγωγή των ίδιων αποβλήτων με σκοπό τη διάθεσή τους εκτός της Κοινότητας, από το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 86/279, προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού και, όσον αφορά τις μεταφορές προς τρίτο κράτος, οι αρχές του κράτους μέλους αποστολής, έχουν την ευχέρεια να χορηγούν απόδειξη παραλαβής επιτρέπουσα τη μεταφορά ή, αντιθέτως, να προβάλλουν αντιρρήσεις έχουσες ως αποτέλεσμα την απαγόρευση μιας τέτοιας μεταφοράς. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, οι αντιρρήσεις αυτές πρέπει να αιτιολογούνται βάσει νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων σχετικών με την προστασία

του περιβάλλοντος, της δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή της προστασίας της υγείας, διατάξεων οι οποίες να είναι σύμφωνες προς την οδηγία, προς άλλες κοινοτικές πράξεις ή προς διεθνείς συμβάσεις.

- 39 Όμως, η αιτιολογία που η γερμανική νομοθεσία επικαλείται προκειμένου να εμποδίζει ορισμένες διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων, αιτιολογία η οποία στηρίζεται, κυρίως, σε λόγους γενικού συμφέροντος σχετικούς όπως προκύπτει από τα δύο πρώτα άρθρα του AbfG, με την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, απηχεί ακριβώς τις ανησυχίες που εκφράζονται με τις προπαρατεθείσες διατάξεις της οδηγίας.
- 40 Όσον αφορά τις μεταφορές επικινδύνων αποβλήτων με προορισμό άλλο κράτος μέλος, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής έχουν την ευχέρεια, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 84/631, όπως έχει τροποποιηθεί, να καθορίζουν όρους σχετικά με τη μεταφορά των αποβλήτων επί του εθνικού τους εδάφους. Οι εν λόγω αρχές μπορούν επίσης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, να προβάλλουν αντιρρήσεις ισχυριζόμενες ότι η μεταφορά διακυβεύει την εκτέλεση των καταρτισμένων δυνάμει του άρθρου 12 της οδηγίας 78/319 προγραμμάτων ή αντίκειται προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες συναφθείσες πριν από την κοινοποίηση της οδηγίας.
- 41 Όπως επισημαίνει και ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 56 των προτάσεών του, η κατάρτιση των προβλεπομένων από το άρθρο 12 της οδηγίας 78/319 προγραμμάτων αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση της ειδικής υποχρέωσης, που επιβάλλεται από το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, για τη λήψη των μέτρων που είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα θα διατίθενται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των ανθρώπων και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον. Σε μια τέτοια ακριβώς μέριμνα στηρίζονται οι επιδίκες διατάξεις της γερμανικής νομοθεσίας και, όπως ορθώς υποστηρίζει, στην παράγραφο 57 των προτάσεών του ο γενικός εισαγγελέας, η διάθεση επικινδύνων αποβλήτων εντός άλλου κράτους μέλους, συγκεκριμένα γειτονικού κράτους, μπορεί να συνεπάγεται σοβαρές συνέπειες για το περιβάλλον στη Γερμανία και να δικαιολογήσει την άρνηση μεταφοράς προς το κράτος αυτό.

42 Επομένως, η δεύτερη και τρίτη αιτίαση της Επιτροπής πρέπει να απορριφθούν.

Όσον αφορά την τετάρτη αιτίαση

43 Η Επιτροπή προσάπτει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ορισμένες συγκεκριμένες παραβάσεις όσον αφορά τις επιταγές του άρθρου 12 της οδηγίας 78/319 που επιβάλλει την κατάρτιση, την ενημέρωση, τη δημοσίευση και την κοινοποίηση των προγραμμάτων σχετικά με τη διάθεση τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων.

44 Απαντώντας στην τελευταία αυτή αιτίαση, η Γερμανική Κυβέρνηση προσκόμισε έγγραφα στα οποία γίνεται η απογραφή όλων των προγραμμάτων που έχουν καταρτισθεί από τα ομόσπονδα κράτη σύμφωνα με το άρθρο 6 του AbfG.

45 Η Επιτροπή, όταν της ζητήθηκε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τη θέση που έλαβε κατόπιν της κοινοποίησεως των εγγράφων αυτών, δήλωσε ότι εμμένει, επί του σημείου αυτού, στα αιτήματά της.

46 Ενόψει των κατ' αυτόν τον τρόπον ανταλλαγέντων στοιχείων, η αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη.

47 Πράγματι, τα κράτη μέλη όφειλαν, προκειμένου να συμμορφωθούν προς την οδηγία 78/319, να εκπληρώσουν την υποχρέωση καταρτίσεως, ενημερώσεως, δημοσιεύσεως και κοινοποίησεως των προγραμμάτων για τη διάθεση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων εντός της ταχθείσας προθεσμίας των δύο ετών.

- 48 Όμως, όπως προκύπτει από τα προπαρατεθέντα έγγραφα, καιτοι είναι αληθές ότι η Γερμανική Κυβέρνηση εκπλήρωσε, σε σημαντικότερο βαθμό, την υποχρέωση αυτή, η συμμόρφωση αυτή δεν ήταν η δέουσα κατά τον χρόνο εκπνοής της ταχθείσας από την Επιτροπή, με την αιτιολογημένη της γνώμη, προθεσμίας, δηλαδή κατά τις 25 Νοεμβρίου 1991. Ειδικότερα, ορισμένα προγράμματα της Ρηνανίας-Βεσφαλίας δεν είχαν εισέτι καταρτισθεί ή κοινοποιηθεί, τα οριστικά προγράμματα όσον αφορά τη Βάδη-Βυρτεμβέργη δεν είχαν ακόμα θεσπιστεί ενώ ορισμένα άλλα προγράμματα δεν είχαν ούτε ενημερωθεί ούτε δημοσιευθεί.
- 49 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, μη έχοντας καταρτίσει, ενημερώσει, δημοσιεύσει ή κοινοποιήσει στην Επιτροπή εντός των ταχθεισών προθεσμιών, όσον αφορά ορισμένες περιφέρειες, τα προγράμματα διαθέσεως των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 78/319.
- 50 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποκλείοντας ορισμένες κατηγορίες ανακυκλωσίμων αποβλήτων από το πεδίο εφαρμογής της σχετικής με τη διάθεση των αποβλήτων νομοθεσίας και μη έχοντας καταρτίσει, ενημερώσει, δημοσιεύσει ή κοινοποιήσει στην Επιτροπή, εντός των ταχθεισών προθεσμιών, όσον αφορά ορισμένες περιφέρειες, τα προγράμματα διαθέσεως των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες 75/442 και 78/319.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να καταλείψει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε όσον αφορά δύο από τις αιτιάσεις της και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας όσον αφορά τις δύο άλλες, έκαστος των διαδίκων φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποκλείοντας ορισμένες κατηγορίες ανακυκλωσίμων αποβλήτων από το πεδίο εφαρμογής της σχετικής με τη διάθεση των αποβλήτων νομοθεσίας της και μη έχοντας καταρτίσει, ενημερώσει, δημοσιεύσει ή κοινοποιήσει στην Επιτροπή, εντός των ταχθεισών προθεσμιών, όσον αφορά ορισμένες περιφέρειες, τα προγράμματα διαθέσεως των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, και από την οδηγία 78/319/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1978, περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων.

2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.

3) Έκαστος των διαδίκων φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Rodríguez Iglesias

Schockweiler

Gulmann

Mancini

Moitinho de Almeida

Murray

Edward

Puissochet

Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Μαΐου 1995.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias